

УДК 336. 226. 322

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗМІН У ПОДАТКОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ЩОДО ПДВ

Радіонова Н. Й., Штронда І. О.

Київський національний університет технологій та дизайну

В статті представлено результати досліджень характеру змін, які відбулися у податковому законодавстві щодо ПДВ у 2014 році, нововведень податкового законодавства щодо податку на додану вартість. Розглянуті основні напрями вдосконалення законодавчого регулювання податку на додану вартість (ПДВ) у країні, зважаючи на євроінтеграційні процеси. Аргументовано висловлені положення щодо пріоритетних шляхів вдосконалення чинного законодавства у сфері регулювання податку на додану вартість у країні.

Ключові слова: податкова накладна, декларація з ПДВ, облікова ставка, податкові зобов'язання, податковий кредит, система електронного адміністрування.

Реформування економіки України зумовило значні зміни фінансового механізму її регулювання, зокрема податкової системи. Ця система стала однією з найважливіших у фінансових відносинах між державою і суб'єктами господарювання. До того ж вона є різноплановою і має відношення практично до всіх аспектів діяльності підприємств. Хоч це не всіма спеціалістами і практиками однозначно сприймається, податкова система постійно удосконалюється, що свідчить про прагнення запровадити ефективно діючі відносини між державою і підприємствами, які, поряд з формуванням бюджету, тобто здійсненням фіскальної функції щодо вилучення коштів підприємств, забезпечували б стимулювання і регулювання виробництва.

Разом з тим нестабільність податкової системи має вплив на бухгалтерський облік. Якщо врахувати доволі жорстку систему фінансових санкцій, яка застосовується до підприємств, керівників і бухгалтерів при виявленні помилок і викривлень у визначенні податків і податкових платежів, облікове забезпечення податкової звітності є надзвичайно важливим.

Постановка завдання

Дослідити нововведенні аспекти податкового законодавства та визначити їх значення та вплив у майбутньому для платників податку.

Результати дослідження та їх обговорення

Незважаючи на те, що ПДВ – це один з наймолодших податків, він має високу ефективність із фіскальної точки зору, забезпечує надійність та стабільність бюджетних надходжень.

У різних країнах існують різні підходи до встановлення ставок ПДВ, розмір яких коливається від 15 до 25%. У деяких країнах застосовується залежність ставок від виду товару та її соціально-економічної значимості: знижені ставки (2-10%) застосовуються до продовольчих, медичних і дитячих товарів; стандартні (основні) ставки (12–23%) – до промислових та інших товарів і послуг; і, нарешті, підвищені ставки (понад 25%) – до предметів розкоші (Табл. 1)

Таблиця 1. Ставки ПДВ в окремих країнах світу

Податок на додану вартість	Країни світу						
	Австрія	Бельгія	Болгарія	Данія	Італія	Польща	Швеція
Основна ставка	20%	21%	20%	25%	20%	23%	25%
Знижена ставка	12% або 10%	12% або 6%	7%	-	10%, 6%, або 4%	8%, 5% або 0%	12% або 6%

В Україні ставки податку становлять 20%, 0 % та 7%. Податкова накладна є основним первинним податковим документом і одночасно відображається у податкових зобов'язаннях і реєстрі виданих податкових накладних продавця та реєстрі отриманих податкових накладних покупця. Підсумкові суми з реєстрів заносяться до декларації з ПДВ.

Прийнятий 31 липня 2014 року Закон України №1621-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» змусив хвилюватися чимало бухгалтерів, оскільки даний закон запроваджує з 1 січня 2015 року електронне адміністрування ПДВ.

Так, з нового року всі без винятку платники ПДВ отримають електронний «ПДВшний» рахунок. Це передбачає постанова КМУ «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість» від 16.10.2014 р. №569 [3]. Нею затверджений і Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість (надалі – Порядок), який запрацює з 1 січня 2015 р.

Радує одне, згідно даної постанови електронний рахунок відкривається платнику податку Казначейством автоматично на безоплатній основі.

Електронні рахунки відкриватимуться на підставі реєстру платників податку, який ДФС надсилає Казначейству.

Датою початку здійснення платником податку операцій з використанням електронного рахунка є дата реєстрації його платником податку, а для платників податку, зареєстрованих до 1 січня 2015р. – 1 січня 2015 року).

Після відкриття даних рахунків Казначейство надсилає ДФС повідомлення. Після чого ДФС інформує платника податку про реквізити його електронного рахунка.

На рахунок у системі електронного адміністрування ПДВ платника зараховуються кошти:

- з власного поточного рахунку платника в сумах, необхідних для збільшення розміру суми, що обчислюється відповідно до п.200.3 ст.200 Податкового кодексу;
- з власного поточного рахунку платника в сумах, недостатніх для сплати до бюджету узгоджених податкових зобов'язань з цього податку;
- з власного поточного рахунку платника в сумі податку, отриманого від покупців при проведенні операцій з продажу товарів/послуг за готівкові кошти або при проведенні бартерних (товарообмінних) операцій;
- з власного поточного рахунку платника в сумі податку, нарахованого платником за результатами проведення операцій, передбачених п.198.5 ст.198 Податкового кодексу.

Платнику ПДВ після анулювання реєстрації платника податку закривається його рахунок у системі електронного адміністрування ПДВ, а залишок коштів на такому рахунку перераховуються до бюджету на підставі реєстру, який центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію податкової та митної політики, надсилає банку, в якому відкрито рахунки платників у системі електронного адміністрування ПДВ.

Проте в Порядку не вказано жодних подробиць щодо того, коли саме та яким чином ДФС повідомить платників податку про реквізити електронних ПДВ - рахунків.

Зазнала коригування ст. 181 ПКУ в частині «межі» обов'язкової реєстрації платником ПДВ. З 1 січня 2015 року така межа становить 1 млн. грн. Тобто з нового року обов'язково подавати заяву на реєстрацію платником ПДВ мають ті особи, обсяг операцій у яких досягне 1 млн. грн.

Неприємною новиною для платників ПДВ стало оновлення п. 181.1 ПКУ щодо визначення бази оподаткування. Адже з 1 січня 2015 року при здійсненні операцій постачання

1) база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг;

2) база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерському обліку, що

склалася станом на початок звітнього (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни).

Тобто, починаючи з нового року, при продажі товарів (послуг) нижче ціни придбання, платнику податку доведеться донарахувати ПДВ.

Дана норма не стосується операцій з постачання товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню та газу, який постачається для потреб населення.

Крім того, зазнала змін форма податкової накладної та порядок її заповнення.

Так, шапка нової податкової накладної складатиметься з двох граф:

- «Складається оператором інвестору за багатосторонньою угодою про розподіл продукції»;
- «Не видається покупцю (тип причини)».

У самій формі накладної колонка 5 «Одиниця виміру товару/послуги» складатиметься з двох граф:

«Умовне позначення (українське)» (5.1) та «Код» (5.2), які заповнюватимуться відповідно до Класифікатора системи позначень одиниць вимірювання та обліку (КСПОВО), чинного на дату складання податкової накладної.

Окрім того, внесено зміни до «Порядку заповнення податкової накладної», який діятиме з 1 грудня 2014 року. Ці зміни стосуються порядку заповнення податкової накладної на операцію з постачання інвестору товарів/послуг у межах виконання багатосторонньої угоди про розподіл продукції. Зокрема, встановлено, що:

- при виконанні багатосторонньої угоди про розподіл продукції за участю кількох інвесторів податкову накладну можуть скласти як оператор, так і інвестори, якщо усі інвестори зареєстровані платниками податку;
- у разі складання податкової накладної на операції з постачання інвестору товарів/послуг у межах виконання багатосторонньої угоди про розподіл продукції у рядку «Особа (платник податку) покупець» зазначають найменування оператора такої угоди та найменування інвестора, який фактично є від імені оператора стороною договору. У рядках «Індивідуальний податковий номер покупця» та «Місцезнаходження (податкова адреса) покупця» проставляють дані оператора такої угоди. У графі «Вид цивільно-правового договору» зазначають вид, дату і номер договору, на підставі якого здійснено таке постачання;

- у разі складання оператором інвестору в межах виконання багатосторонньої угоди про розподіл продукції податкової накладної в рядках такої ПН, відведених для заповнення даних продавця, оператор зазначає власні дані, а в рядках, відведених для заповнення даних покупця, – дані інвестора. У графі «Вид цивільно-правового договору» такої податкової накладної зазначаються «Угода про розподіл продукції», дата і номер такої угоди. Графи 4-12 не заповнюються.

Наказ набрав чинності з 1 грудня 2014 року, однак нова форма податкової накладної та Порядок її заповнення набирають чинності з 1 січня 2015 р.

Отже, з 1 грудня підприємства ще користуються формою податкової накладної, затвердженою наказом Міністерства фінансів від 22.09.2014 р. №957. А вже з 1 січня 2015 року підприємства будуть застосовувати нову електронну податкову накладну та Порядок її заповнення.

Загалом було внесено зміни до основної частини форми декларації з ПДВ, до деяких додатків та до уточнюючого розрахунку у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок.

Проаналізувавши основні зміни, що стосуються Декларації з ПДВ, можна відмітити:

у заголовній частині:

- змінено рядок 04, в якому дані про статус різних платників податків (юр. особи, п. . Особи – підприємці, інвестори та ін.) будуть відображатися в одному рядку із зазначенням для договорів про спільну діяльність, управління майном та ін. їхніх реквізитів;

у табличній частині:

- додано рядки для відображення окремо операцій за основною ставкою (1.1, 10.1.1, 10.2.1, 12.1.1) та за ставкою 7% (1.2, 10.1.2, 10.2.2, 12.1.2, 17.1);
- додано рядки 8.3 та 16.7 для коригування податкових зобов'язань та податкового кредиту відповідно до ст. 39 ПКУ [2];
- визначено чіткий перелік осіб, які повинні підписувати декларацію з ПДВ. Це керівник (уповноважена особа)/ п. . Особа (законний представник); головний бухгалтер (особа, відповідальна за ведення бухгалтерського обліку);
- внесено також відповідні зміни до всіх додатків до декларації з ПДВ.

Так, зменшено обсяг інформації, яка підлягає розшифруванню в додатках Д5 (розшифровка контрагентів) та Д6 (довідка про пільгові операції).

Проте збільшиться обсяг правок у додатку 1 у зв'язку з коригуванням податкових зобов'язань та податкового кредиту до рівня звичайних цін у контрольованих операціях.

Висновки

Зміни до Податкового кодексу були запропоновані КМУ з метою подолання схем ухилення від оподаткування у сфері ПДВ. Аналізуючи нововведення у податковому законодавстві, можна стверджувати, що багато старих елементів для заповнення будуть спростовані, але водночас багато введено нових рядків та колонок у податковій накладній та в декларації з ПДВ. З 1 січня 2015 року буде дійсна нова електронна податкова накладна.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 31.07.2014 року N 1621-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.appu.org.ua>. – Законодавство України.
2. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Законодавство України.
3. Постанова КМУ «Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість» від 16.10.2014 р. №569 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Законодавство України.
4. Офіційний портал Міжрегіонального головного управління ДЕС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://officevp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/169086.html>

Радионова Н. И., Штронда И. А.

Анализ основных изменений в налоговом законодательстве по НДС

В статье представлены результаты исследований характера изменений, которые произошли в налоговом законодательстве по НДС в 2014 году, нововведений налогового законодательства по налогу на добавленную стоимость. Рассмотрены основные направления совершенствования законодательного регулирования налога на добавленную стоимость (НДС) в стране, несмотря на евроинтеграционные процессы. Аргументировано высказанные положения о приоритетных путей совершенствования действующего законодательства в сфере регулирования налога на добавленную стоимость в стране.

Ключевые слова: налоговая накладная, декларация по НДС, учетная ставка, налоговые обязательства, налоговый кредит, система электронного администрирования

Radionova N., Shtronda I.

Information materials on changes in the tax law

Results of researches of nature of changes which occurred in the tax law on the VAT in 2014, innovations of the tax law on a value added tax are presented in article. The main directions of improvement of legislative regulation of a value added tax (VAT) in the country, despite eurointegration processes are considered. It is reasoned the stated provisions about priority ways of improvement of the current legislation in the sphere of regulation of a value added tax in the country.

Keywords: the tax consignment note, the declaration on the VAT, discount rate, tax obligations, the tax credit, system of electronic administration